

מסורת הש"ס

^[א] [תענית 1:1]. 3) עירובין 10. סוטה מה: סנהדרין מז:1, 2) [נבלאס פ"ב מ"ה], 3) רש"י מותק זה 1) [נ"ב], 4) אכל בערוך פי' שבילי הכשות היינו שביטן שכן רשות לגבי אדם כלומר אינן מופקדין לרבים אלא יש להם בעלים ועיין בספר ח"ת, 5) ודלת רש"ש, 6) ז"ל רנא],

הגהות הב"ח

^[א] גמ' מעלו לה עשבים דמי: 2) רש"י ד"ה חוץ משדה וכו' מן קטנית. י"ב ומסקנת ר"ה דף יב ע"ב פרש"י דהוא מן תבלין:

גליון הש"ס

^[גב'] ובגמ' פ' מן הפקק ולבעלה. עיין י"ב דף פ ע"ב תוס' ד"ה בקנים: רש"י ד"ה ומלקטין עצים וכו' למאכל בהמה. עיין בב"מ דף קו ע"א תוספות ד"ה הוי מחלי: תוס' ד"ה כאן וכו' הווא דהויין משדה תלת: עיין משנות מהרשד"ס סיומן רלג:

לעזי רש"י

פגנייר"א [פניגרי"י]. חלבה (גורניות יוונית, צמח המשמש לחבלין). גזר"ד [גזר"ג]. מלכודת לדגים. ווב"א [וינ"א]. מלכודת לדגים (בגרמנית). טורדיל"ש [טורדיל"ש]. בנבול'ים קנים.

רבינו הגנאל

ושיהו מרעין בחורשין. פי' ביערים וכן תרגום יערי חורשא. ומלקטין עצים משדותיהן, לא אמרו אלא בהומי והיני. פי' הומי טנה, היני קוצים. וקוטמין נטיעה בכל מקום, חוץ מגרופיות של זית. פי' ענף של זיתים. פי' ר' נחום בויז כביצה מותר. ושאר כל האילנות מחובו של אילן. פי' ענפים שבצדין שמחבין האילן. ולא מחודר, עיקר לבו של אילן, וזה שאמרו מחובו מן השרש שאינו עושה פירות וממקום שאינו רואה את החמה. וזה מפורש בתלמוד היכי דמי מן הגזע והד"ד מן השרשים, א"ר יוחנן כל שרואה פני חמה זהו העולה מן הגזע ושאינו רואה פני חמה זהו העולה מן השרשים.

מרובה פרק שביעי בבא קמא

סיהו מרעין. בהמות בחורשין ושלא יקפיד בעל היער על כך: **ומלקטין עלים**. משדה חצירו וכן עשצים ⁶למאכל בהמה: **חוץ משדה תלתן**. דמעלו לה עשצים הגדילות עמה והתולשן מפסיד את התלתן. תלתן מין 7) קטנית ושמה פגנרי"א: וקוטמין נטיעות. מן האילן

שיהו מרעין בחורשין ומלקטין עצים בשדותיהם ומלקטים עשבים בכל מקום חוץ מתלתן וקוטמים נטיעות בכל מקום חוץ מגרופיות של זית ומעין היוצא בתחילה בני העיר מסתפקין ממנו ומחבין בימה של מבריא ובלבד שלא יפרוס קלע ויעמיד את הספינה ונפנין לאחורי הגדר ואפילו בשדה מליאה ברכום ⁶ומהלכים בשבילי הרשות עד שתדר רביעה שניה ומסתלקין לצדי הדרכים מפני יתידות הדרכים והתועה בין הכרמים מפסיג ועולה מפסיג ויורד ⁷ומת מצוה קונה מקומו: שיהו מרעין בחורשין אמר רב פפא "לא אמרן אלא דקה בגסה אבל דקה בדקה וגסה בגסה לא וכל שכן גסה בדקה דלא: ומלקטין עצים משדותיהם ⁷לא אמרן אלא בהיזמי והיגי אבל בשאר עצים לא ואפילו בהיזמי והיגי ⁷לא אמרן אלא במחוברין אבל בתלושין לא ואפי' במחוברין ⁷לא אמרן אלא בלח אבל ביבשים לא ובלבד שלא ישרש: ומלקטין עשבים בכל מקום חוץ משדה תלתן למימרא דתלתן מעלו לה עשבים ורמיניה ⁸תלתן שעלתה עם מיני עשבים אין מחייבין אותו לעקור אמר רב ירמיה לא קשיא כאן לזרע כאן ליזרין לזרע קשו לה עשבים דמכחשי לה ליזרין ⁶מעלי לה דבי קיימי בני עשבים מירכבא איבעית אימא ⁷כאן לאדם כאן לבהמה דכיון דלבהמה הוא דזרעה עשבים נמי מיבעי לה ומנא ידעינן א"ר פפא ישאריה משארי לאדם לא שאריה משארי לבהמה: וקוטמין נטיעה בכל מקום חוץ מגרופיות של זית פי' ר' תנחום ור' בריים משום זקן אחד ⁸בזית כביצה בקנים ⁹ובגפנים מן הפקק ולמעלה ושאר כל האילנות מן אובו של אילן ולא מן חורו של אילן מן חדש שאינו עושה פירות ולא מן ישן שהוא עושה פירות ממקום שאינו רואה את החמה

שנפל שם צעת מותו קנאו לקבורה ואין בעל השדה מעכב עליו: **דקה**. בהמה דקה צינר גסה שאינה מכלה את האילנות: **אכל צמלושין**. אחרי שטרם עליהן בעל השדה ומלשן אסור לטולן דדעמיה עליהו: **ישישין**. דעתו עליהם לאור: אין מחייבין אותו לעקור. העשצים ממנה משום כלאים לפי דבעל כרחו עמיד לטלו שמפסיד את התלתן: **כלן**. שהתלתן עומדת לזרע: **כלן**. שזרעה לאכול היזרין טורדיל"ש בלע"ז: **דמירכבא**. מתפשטת וגודלת על העשצים ונעשין לה סמיכה כעין דלת"ז של כרס: **ומנא ידעינן**. אם זרעה לאדם דשרי ליה למלקט מן העשצים בתנאי יהושע: **משארי**. עשויים כערוגות: **צוים צביצה**. כשיעור גובה ציצה לרץ להניח מן הזית מלמטה סמוך לגזע: **מן הפקק ולמעלה**. מותר לקטוס. פקק קשר: **מאיבו של אילן**. מפריו כלומר מענפין הרכין ודקין: **ולא מחודר**. מענפין גדולים וגסין כאילן גמור. ל"א מחובו של אילן ממחבואתו מקום שיש ענפין הרבה דהיינו באמצע גבהו ולא מחודר מלמעלה ענף האמצעי שהוא עליון ועיקר האילן מתצוצות הגאונים: **מן החדש**. בד שגדל וניתוסף בשנה זו שעדיין אין עושה פרי: ולא

חייצוהו חכמים שלא יחשדוהו שזרעם והא דנקט תלתן מעלתה עם מיני עשצים ולא נקט תלתן שעלו עמו עשצים רבותא נקט אפילו שמתכוין לזרוע תחילה שאר זרעים והתלתן עלה מאליו אפ"ה כיון דהשתא מיהא לא ניחא ליה בזרעים מחמת התלתן שעלה אין מחייבין אותו לעקור: **כאן** ליזרין. ⁹היא דחוק משדה תלתן ליזרים דמעלו ליה וא"ת כיון דאיכא אסור כלאים אמאי אסור ללקט והאמר בפ"ק דמו"ק (דף 10) שתקנו שיהיו מפקירין כל השדה שיש בו כלאים וי"ל דהכא בדליכא שיעורא דמתנן במסכת כלאים

(פ"ב מ"ח) ומייתי לה בהמוכר פירות (פ"ב דף 74).

פא.

הכי אמר בפ"ק דציצה (דף 10 ושם) ציו"ט שני יתעסקו זו ישראל אפילו ציו"ט שני של ר"ה כ"ש מילה דשרי ע"י נכרי איסורא דאורייתא בשבת דפרי' בהלכות גדולות ושרי נמי ע"י ישראל ציו"ט שני של ר"ה ומיהו אין זה ק"ו דמן הדין הוה ליה למישרי לקצור מת בשבת אלא לפי שהוא מכווער ומגונה ומתצייש שנקצר בשבת שנעשה באיסור שבת אפילו ע"י נכרי מידי דהוה אההיא דתנן בפרק השואל (שבת דף קנא). עשה נכרי ארון וחסר קצר אם בשביל ישראל לא יקצר זו עולמית ולא שרי בכדי שיעשו כמו בחי מטעם דפרישית ותדע דהא במת שריא כרמלית כדאמרין בהמגניע (שם דף 74:). דגדול כבוד הצריות א"כ כ"ש דהוה ליה למישרי לקצור ע"י נכרי אלא על כרחך טעמא הוי כדפרישית וא"ש נמי הא דאמרין בפ"ב דציצה (דף 74). אממר שרא למיכחל עינא אפי' ציו"ט שני של ר"ה ופרין והאמר 10) דבה מת ציו"ט שני יתעסקו זו ישראל מה שאין כן בציצה והשתא מאי פריך מציצה והא זרבי חולה חית לן למשרי טפי אפי' ממת דבסוף מפנין (שבת דף קנט). אמר דכל זרבי חולה נעשין על ידי ארמאי בשבת ומיכחל עינא דממה התם לחולה שאין בו סכנה ואומר לנכרי ועושה אפי' איסורא דאורייתא א"כ חית לן למישרי בק"ו ממת אפי' לכתוש סמנין ציום טוב שני של ראש השנה על ידי ישראל ולמאי דפרישנא חתי

שפיר דליכא ק"ו:

חוץ מגרופיות ש"ז זית. פירש בקונטרס מלא שני אגרופין וצערון פירש מגרופיים ענפים וענפי הזית קרויין גרופיים כמו יחור בתאנה וחמורה בגפנים שכל אחד יש לו שם לצדו והציא הא דלמר בצראשית רבה ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל וזמורות לנטיעות יחורי לתאנים גרופיות לזיתים: **ומעין היוצא בתחילה בני העיר** מסתפקין [במבוא]. למאי דאמר לקמן דמנאים שהתנה יהושע אפי' בחו"ל יש לתמוה הא דלמר בפרק כל הנלמים (ע"ז דף קמ. ושם) המשתחוה למעין מימיו מהו לנסכים ופשיט ליה מהא דלמר מים של רבים אין נאסרים ומשי דנצני מארעיה והשתא אכתי של רבים הם מתנאי יהושע ויש לחלק צין יוצא מאליו לטורח זו וחסרו:

ומחבין בימה ש"ז מבריא. כל אדם וכלגד שלא יפרוש קלע נמי לכל אדם ואפי' הצעלים עצמן דמתניא לקמן שהתנו השבטים זה עם זה אצל דז הוא במחמורות וצרשת והיינו הצעלים שהוא שלהם: **אין** מחייבין אותו לעקור. פירש בקונטרס שע"כ עמיד לטעם לפי שמפסידין את התלתן וקשה לפירושו דאין מחייבין משמע שאין אסור בהנחתו ועוד דאם מתייאש ומתעלל לעוקרו למה לא נחייבנו דהא איכא איסור כשמתייאש דמתנן במסכת כלאים (פ"ה מ"ו) הרוואה ירק בכרמו ואמר לכשאגיע שם אלקטנו מותרין לכשאחזור אלקטנו והוסיף מאתים אסור וגרסא לר"י דאין מחייבין אותו לעקור דליכא איסורא שהרי הוא לא זרעו אלא מאליהן בלא ומשום מקיים בכלאים ליכא כיון דקשו להו עשצים ולר"ע אינטריך דלמר בפרק בתרא דע"ז (דף 74). ובמכות (דף 74:). המקיים בכלאים לוקה ולאו מלקות ממש דלאו שאין זו מעשה הוא אלא איסורא בעלמא הוא א"כ אפי' לרבנן אינטריך והיכא דניחא ליה

אסורא בעלמא הוא א"כ אפי' לרבנן אינטריך והיכא דניחא ליה

עין מושפט נר מצוה

קבב א מיי' פ"ה מהל' מקי ממון הל' ג ס' א סמג עשין סו טור ח"מ סיומן רעד: קב ב ג ד מיי' שם ס' ב טוח"מ שם: קבא ה ו ז מיי' פ"ב מהלכות כלאים הלכה 1 והלכה 8 והלכה ט והלכה י סמג לאוין רפ טוש"ע י"ד סיומן רלז עקיף ט:

קבב ח מיי' פ"ה מהל' מקי ממון הל' ג ס' ד סמג עשין סו טוח"מ סיומן רעד:

מוסף רש"י

שיהו מרעין בחורשין. שיהא כל אדם מולין בהמותיו לרעות ביער של חצירו ולא יקפיד בעל היער, משום דלאו לקצירה קאי (ערוכוין 10). ומת מצוה קונה מקומו. לקבורו שם (טוטה מה:). והוא הקשר שחלל הקנה פקוק וסמוס נה (ברכות כח:).